

Soạn bài Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt - Ngữ văn lớp 12

I. Nội dung lý thuyết:

1. Biểu hiện sự trong sáng của tiếng Việt

Trong sáng thuộc về bản chất của ngôn ngữ nói chung và tiếng Việt nói riêng. Sự trong sáng của Tiếng Việt biểu hiện qua những mặt cơ bản sau:

a. Tiếng Việt có hệ thống những chuẩn mực và quy tắc chung làm cơ sở cho giao tiếp (nói và viết) về phát âm, chữ viết, dùng từ, đặt câu, cấu tạo lời nói, bài viết; có khả năng diễn đạt đầy đủ, tinh tế đời sống tư tưởng, tình cảm phong phú, đẹp đẽ của dân tộc ta...

b. Tiếng Việt có hệ thống quy tắc chuẩn mực nhưng không phủ nhận (loại trừ) những trường hợp sáng tạo, linh hoạt khi biết dựa vào những chuẩn mực quy tắc.

c. Sự trong sáng của tiếng Việt còn được thể hiện ở tính văn hóa, lịch sự của lời nói.

d. Thể hiện ở chính phẩm chất văn hoá, lịch sử của lời nói:

- Nói năng lịch sự có văn hoá chính là biểu hiện sự trong sáng của tiếng Việt.

- Ngược lại, nói năng thô tục, mất lịch sự, thiếu văn hoá sẽ làm mất đi vẻ đẹp của sự trong sáng của tiếng Việt, ca dao có câu:

2. Trách nhiệm giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt

- Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt đòi hỏi phải có tình cảm yêu mến và ý thức quý trọng tiếng Việt.

- Việc giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt cũng đòi hỏi mỗi người cần có những hiểu biết cần thiết về tiếng Việt: hiểu về chuẩn mực và quy tắc của tiếng Việt.

- Công cuộc giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt đòi hỏi trách nhiệm cao của mỗi người trong chính hoạt động sử dụng tiếng Việt khi giao tiếp.

II. Luyện tập

Câu 1: Phân tích tính chuẩn xác trong việc dùng từ ngữ của Hoài Thanh và Nguyễn Du khi lột tả tính cách các nhân vật trong Truyện Kiều.

Trả lời:

Nhân vật	Từ ngữ miêu tả	Đặc điểm nhân vật
Kim Trọng	Rất mực chung tình	Yêu say đắm Thúy Kiều, chung thủy trước sau như một. Dù đã có Thúy Vân thay thế nhưng tấm lòng Kim Trọng

Soạn bài Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt - Ngữ văn lớp 12

		không khi nào quên được Thuý Kiều, dù nàng đã trải qua bao sóng gió dập vùi nhưng tình yêu của Kim Trọng vẫn mặn mà, đậm thắm.
Thuý Vân	Cô em gái ngoan	Nhận lời “trao duyên” của Thuý Kiều để chị an lòng trên đường xa vạn dặm.
Hoạn Thư	Bản lĩnh khác thường, biết điều mà cay nghiệt	Người đàn bà thâm hiểm, luôn biết làm những việc để đạt những mục đích của mình
Thúc Sinh	Sợ vợ	Con người luôn lép vế, cúi đầu trước vợ (Hoạn Thư). Thúc Sinh yêu Thuý Kiều nhưng không dám bày tỏ với vợ, chứng kiến Hoạn Thư hành hạ Kiều chỉ biết câm lẳng, ngậm đắng nuốt cay
Từ Hải	Chợt hiện ra, chợt biến đi như một vì sao lạ	Người anh hùng bất ngờ đến với cuộc đời Kiều, giúp nàng “báo ân, báo oán”. Nhưng rồi do sai lầm của Kiều mà “chết đứng” giữa trận chiến.
Tú Bà	Màu da nhòn nhọt	Sống bằng nghề buôn phần bán hương, buôn thịt bán người, lấy đêm làm ngày, lấy ngày làm đêm đầy ghê tởm.
Mã Giám Sinh	Mày râu nhẵn nhụi	Trai lơ, chải chuốt mày râu nhẵn nhụi, áo quần bảnh bao, luôn cố tỏ vẻ trẻ trung để đánh lừa người khác.
Bạc Bà, Bạc Hạnh	Miệng thề xoén, xoét	Hai kẻ cùng một phường với Tú Bà, đều là loại lọc lừa, điêu trá.
Sở Khanh	Chải chuốt điệu dàng	Một gã chuyên đi gạ tình những cô gái bất hạnh, vẻ ngoài óng chuốt nhưng kì thực giả dối, bạc tình.

Câu 2. Đoạn văn của Chế Lan Viên đã được bỏ dấu câu. Hãy đặt lại dấu câu vào vị trí thích hợp để đảm bảo sự trong sáng của đoạn văn.

Trả lời:

Điền dấu để thành đoạn văn như sau:

“Tôi có lấy ví dụ về một dòng sông. Dòng sông vừa phải trôi chảy vừa phải tiếp nhận - dọc đường đi của mình - những dòng nước khác. Dòng ngôn ngữ cũng vậy - một mặt nó phải giữ bản sắc cố hữu của dân tộc nhưng nó không được phép gặt bỏ, từ chối những gì mà thời đại đem lại”.

Cách điền khác:

- Thay cho hai dấu gạch ngang ở câu 2 là dấu ngoặc đơn.

Soạn bài Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt - Ngữ văn lớp 12

- Thay cho dấu gạch ngang ở câu 3 là dấu hai chấm.

Câu 3. Nhận xét từ việc dùng từ nước ngoài trong trường hợp sau. Hãy thay bằng từ ngữ tiếng Việt đối với những trường hợp “lạm dụng”.

Trả lời:

- Nhận xét: có sự lạm dụng từ nước ngoài (tiếng Anh)
- Các từ “lạm dụng” là: file, hacker
- Lần lượt thay thế bằng các từ: tập tin, tin tặc - kẻ đột nhập trái phép.